

DOI: [10.32702/2307-2105-2019.10.49](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.10.49)

УДК 336.71.021-027.236(477)

*О. В. Панченко,
провідний фахівець відділу зв'язків з громадськістю та маркетингу,
ДВНЗ «Університет банківської справи», м. Київ
ORCID: 0000-0001-7794-4171*

АНАЛІЗ ТА УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ В УКРАЇНІ

*Olga Panchenko
Leading Specialist, Department of Public Relations and Marketing,
Banking University*

ANALYSIS AND CONDITIONS OF PROVIDING THE EFFICIENCY OF BANKING ACTIVITIES IN UKRAINE

У статті розглянуто та досліджено стан банків в сучасних умовах розвитку національної економіки. Також проаналізовано основні проблеми банківської системи. Подано пропозиції для покращення її діяльності. За результатами 2018 року українські платоспроможні банки одержали 21,7 млрд грн. чистого прибутку. Прибутковості банків сприяло скорочення обсягів відрахування до резервів, зростання доходів від операцій з цінними паперами, активне нарощування роздрібною та відновлення корпоративного кредитування. У 2019 році банківський сектор залишиться прибутковим унаслідок низьких відрахувань до резервів. На сьогодні в банківському секторі спостерігається тенденція скорочення банківських відділень. Банки змінюють принципи роботи з клієнтами, відкриваючи нові сервіс-центри нового формату. Також банківські установи активно співпрацюють з фінтех-компаніями.

In the article the banks review in the current conditions of the national economy development viewed all sides of a question. The main problems of the banking system are also analysed. The proposals for improving of the banking system were offered. Ukrainian reliable banks got 21.7 billion UAH a net profit in 2018. It is also decreased the number and proportion of unprofitable banks in 2018. The decrease in provisions for reserves, increasing the income from securities operations, step up retail lending, corporate lending recovery provided strong support for banks profit. The banking sector will be profitable because of low provision in 2019.

We could see in the banking sector a reduction of bank branches today. Banks are changing the principles of customer service, opening new service centers of a new format. The banking institutions are also cooperating actively with Fintech companies today. Banks' income and expenses are the primary factors of Ukrainian banks' profit formation, which is an absolute indicator of the efficiency of banks' activity. The number of banks decreased in Ukraine.

The National Bank of Ukraine Strategy for 2019 defines the main directions for stable, transparent, and effective banking system. For example, to promote the risk-based approach for banking supervision and bank licensing procedures; examine banks' plans on resolving non-performing

loans; to support legislation for corporate governance requirements at banks. These directions will be determining the development of the banking system now.

In order to increase the efficiency of the banking system, it is necessary to develop communication strategies to implement effective marketing communication policies of banks with their clients. It is really need to raise public confidence in banks. Ukrainian banks must be to increasing competitive advantage by the side of the foreign banks. It is also to raise the capitalization of the banking sector. We should have effective legislative activity to further enhance the stability and profitability of the banking system in Ukraine. Besides the ones listed above, it has to be improving the organizational structure of the banking system in the country.

Ключові слова: банки; фінтех-компанії; банківська система; банківський сектор; прибуток; кредитування; доходи; ефективність

Key words: banks; Fintech companies; banking system; banking sector; profit; crediting; income; efficiency

Постановка проблеми та актуальність теми. В останні роки банківська система України зазнала суттєвих змін. Це частково зумовлено несприятливою економічною ситуацією на тлі військового конфлікту і втратою значної частини економічного та інфраструктурного потенціалу, більш ніж триразовим падінням курсу гривні, і як наслідок, значними втратами платоспроможності бізнесу і населення. Зазначене, серед іншого, різко загострило старі проблеми вітчизняного банківського сектору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості розвитку банківської системи в Україні на сьогодні є актуальною темою дослідження у працях багатьох українських вчених – О.І. Барановський, О.Д. Вовчак, Н.П. Погороленко, А.Ю. Маслової, В.В. Павленко та інші. Також вище згаданими питаннями є темою обговорення багатьох фахівців та експертів банківської сфери.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз банків на сучасному етапі розвитку, проблеми та шляхи покращення їх діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Протягом 2014-2019 рр. спостерігається скорочення кількості працюючих відділень банків в Україні (з 19,2 тис. на 1 січня 2014 року до 8,5 тис. на 1 січня 2019 року) [1]. Кількість діючих структурних підрозділів у банках за 2018 рік скоротилася на 980 – з 9489 до 8509 відділень. З початку 2019 року великі українські банки закрили майже 90 відділень. Найбільше (на 41 відділення) скоротилась мережа державного АТ «Ощадбанк». Ці процеси тривають в Україні вже кілька років поспіль. Наприклад, у 2017 році закрили 980 банківських відділень, 2016 року – 827. Більшість «втрат» місцевих офісів на рахунок того ж АТ «Ощадбанк», а також державного АТ КБ «Приватбанк». Необхідно відмітити, що банківські відділення скорочувалися унаслідок втрати Україною частини території, виходу з ринку проблемних банків та внаслідок дотримання цілком стабільними банками власної політики «жорсткої економії». Це призвело до зниження міжбанківської конкуренції, особливо в невеликих містах та сільській місцевості (табл. 1). Також структурні підрозділи банків закриваються через застарілі принципи роботи з його клієнтами, відкриваючи нові сервіс-центри нового формату.

Таблиця 1.

Динаміка кількості діючих структурних підрозділів топ 15 банків України у 2014-2019рр.*

№ п/п	Назва банку	Рік						Абсолютне відхилення 2019 р. /2014р. (+/-)
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	
1.	АТ «Укркресімбанк»	123	120	102	83	65	61	-62
2.	АТ «Укрсоцбанк»	432	318	263	263	231	53	-379
3.	АТ «Ощадбанк»	5529	4547	4164	3648	3205	2630	-2899
4.	АТ «Райффайзен Банк Аваль»	828	698	595	510	503	503	-325
5.	АТ КБ «Приватбанк»	3246	2910	2588	2240	2243	2021	-1225
6.	ПАТ «ПУМБ»	160	125	157	159	165	180	+20
7.	АТ «УкрСиббанк»	578	492	453	378	325	300	-278
8.	ПАТ «КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК»	204	179	168	156	153	150	-54
9.	АТ «Альфа-Банк»	96	111	105	103	187	252	+156
10.	АБ «Укргазбанк»	237	175	179	231	243	246	+9

11.	АТ «ОТП БАНК»	137	114	83	84	85	86	-51
12.	АТ «ПРАВЕКС БАНК»	261	236	139	97	52	50	-211
13.	ПАТ «МЕГАБАНК»	177	155	170	182	162	166	-11
14.	АБ «Південний»	161	166	138	113	104	94	-67
15.	ПАТ «КРЕДОБАНК»	131	108	108	109	101	93	-38
Усього по системі банків		19290	15082	11871	10316	9489	8509	-10781

**дані сформовані станом на 1 січня звітнього року*

Джерело: складено автором на основі [1]

Окрім скорочення кількості відділень банку спостерігається зменшення банків. Так, згідно з інформацією Національного банку України, станом на 1 серпня 2019 року працювало 76 банків, що на 6 фінансових установ менше у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року. Але кількість банківських установ, починаючи з 2014 року постійно зменшувалася. Зокрема, станом на 1 січня 2014 року кількість діючих банків становила 77 од., що на 103 фінансові установи менше у порівнянні з 2014 роком. З початку 2016 року кількість функціонуючих банківських установ скоротилася на 40. Протягом 2014-2019 рр. у банківському секторі України спостерігається тенденція до зменшення кількості банків з іноземним капіталом: якщо у 2014 році їх кількість становила 49, то вже у 2019 році – 37.

Наприклад, у 2018 році три банки здали ліцензії і добровільно покинули ринок: БМ Банк, який реорганізувався в АТ «БМ-2018», ПАТ «ДіВі Банк» і АТ «Вернум Банк». Ще один – АТ «ВТБ Банк» – був визнаний Національним банком України неплатоспроможним.

У 2018 році банки перейшли на новий стандарт МСФЗ 9, тому погіршили оцінку активів, що були в їхніх портфелях на початок року. У підсумку власний капітал сектору знизився на 27 млрд грн., причому близько 90% цієї суми сформувавали державні банки. Проте отриманий протягом року чистий прибуток значною мірою компенсував зниження капіталу через застосування нового стандарту [2].

За інформацією Національного банку України [3], українські платоспроможні банки за підсумками 2018 року одержали 21,7 млрд грн. чистого прибутку. Зокрема, у 2013 році чистий прибуток склав 1,4 млрд грн., у 2014 році українські банки отримали 33,1 млрд грн. чистого збитку, в 2015 році – 66,6 млрд грн., в 2016 році – 159,4 млрд грн. і в 2017 році – 26,5 млрд грн.

Причому завершити 2018 рік з прибутком вдалося більшості учасникам ринку – 64 банкам з 77, що діяли станом на 1 січня 2019 року. Найбільше в минулому році заробили банки з іноземним капіталом (15 млрд грн.) і державний АТ КБ «ПриватБанк» (11,7 млрд грн.) (табл.2). Але основний збиток згенерували банки з російським капіталом (11 млрд грн.). Основним джерелом процентних доходів продовжують бути доходи банків від кредитування юридичних осіб (46% від загального обсягу), вкладень в цінні папери (27%) та кредитування фізичних осіб (26%). Водночас посилення ролі комісійних доходів відбулось в умовах розвитку розрахунково-касових та інших супутніх кредитуванню платежів – до 25% у структурі усіх доходів.

Таблиця 2
ТОП 10 банків за розмірами прибутків у 2018 році, млрд грн.*

№ п/п	Назва банку	Розмір прибутку, млрд грн.
1.	АТ КБ «Приватбанк»	11,7
2.	АТ «Райффайзен Банк Аваль»	5,1
3.	АТ «Укрсиббанк»	2,7
4.	ПАТ «ПУМБ»	2,0
5.	АТ «ОТП БАНК»	2,0
6.	ПАТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»	1,4
7.	АТ «Сітібанк»	1,4
8.	АТ «Альфа-Банк»	1,3
9.	ПАТ «Укрексімбанк»	1,0
10.	АБ «Укргазбанк»	0,8

**дані сформовані станом на 1 січня звітнього року*

Джерело: складено автором на основі [4]

У 2018 році зменшилася кількість та частка збиткових банків [4]. Так, з 77 платоспроможних на 1 січня 2019 року банків 64 банки були прибутковими та отримали чистий прибуток у 34,4 млрд грн., що перекирило збитки 13 банків на 12,7 млрд грн. За підсумками 2017 року збитковими були 19 з 82 діючих на той час банків.

Також прибутковості банків сприяло скорочення обсягів відрахування до резервів, зростання доходів від операцій з цінними паперами, активне нарощування роздрібного та відновлення корпоративного кредитування.

Українські банки протягом 2018 року заробляли на кредитуванні. Так, за даними Національного банку України [4] портфель кредитів фізичним особам за минулий рік збільшився у АТ КБ «Приватбанк» на 8,1 млрд

грн. (+26%). Також найактивніше нарощували роздрібний портфель АТ «Альфа-Банк» (+3,7 млрд грн., або +43%), ПАТ «ПУМБ» (+2,7 млрд грн., або +47%), АТ «Універсал Банк» (+1,7 млрд грн., або +83%).

У 2018 році активно нарощували кредитування юридичних осіб найбільший вітчизняний банк з західним капіталом АТ «Райффайзен Банк Аваль» (+9 млрд грн., або +27%), АТ КБ «ПриватБанк» (+5,4 млрд грн., або +70%) та ПАТ «Укресімбанк» (+4,9 млрд грн., або +7%), АТ «Укрсиббанк» (+3,8 млрд грн., або +21%), АТ «ПроКредит Банк» (+3,7 млрд грн., або +29%), АТ «ОТП БАНК» (+3,2 млрд грн., або +25%), ПАТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» (+1,64 млрд грн., або +10%), АТ «Сітібанк» (+1,62 млрд грн., або +29%), АТ «ІНГ Банк Україна» (+1,4 млрд грн., або +20%). Зокрема, найактивніше у 2018 році кредитування юридичних осіб нарощував державний АБ «Укргазбанк» (+ 10,5 млрд грн., або +33%).

Відповідно до рішення Комітету з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем Національного банку України від 28 лютого 2019 року №70 передбачені наступні критерії поділу банків на 2019 рік [5]:

- банки з державною часткою – банки, в яких держава прямо чи опосередковано володіє часткою понад 75% статутного капіталу банку;
- банки іноземних банківських груп – банки, контрольні пакети акцій яких належать іноземним банкам або іноземним фінансово-банківським групам;
- банки з приватним капіталом – банки, в яких серед кінцевих власників істотної участі є один чи кілька приватних інвесторів, що прямо та/або опосередковано володіють не менше ніж 50% статутного капіталу банку.

Вітчизняні банки в січні 2019 року за підсумками своєї діяльності отримали чистий прибуток 5426 млн грн., а не збиток, як це було у січні 2018 та 2017 рр., відповідно – 1691 млн грн. і –338 млн грн.

Доходи і витрати банків є першочерговими факторами формування прибутку банків України, який є абсолютним показником ефективності діяльності банків (табл. 3) [6].

Таблиця 3.
Доходи і витрати банків України у 2014-2019 рр., млн грн.*

Показник	Період						Абсолютне відхилення 2019 р./ 2014 р.(+/-)
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
ДОХОДИ							
ДОХОДИ	15 331	17 920	12 180	14 557	14 599	20 180	+4849
Процентні доходи	12 047	12 917	11 271	10 563	11 295	13 282	+1235
Комісійні доходи	2 042	3 707	2 113	2 699	3 760	4 628	+2586
Результат від переоцінки та від операцій купівлі-продажу	386	287	-1841	484	-1 059	1 656	+1270
Інші операційні доходи	539	789	385	607	434	481	-58
Інші доходи	107	82	197	98	130	79	-28
Повернення списаних активів	210	138	55	106	39	54	-156
ВИТРАТИ							
ВИТРАТИ	14 521	26 424	13 070	14 219	12 908	14 754	+233
Процентні витрати	7580	8701	8082	6432	5 686	6 255	-1325
Комісійні витрати	355	450	434	621	1 086	1 470	+1115
Інші операційні витрати	643	1 114	475	490	687	821	+178
Загальні адміністративні витрати	3 268	2 880	2 606	2 900	3 601	4 136	+868
Інші витрати	----	----	39	330	79	77	----
Відрахування в резерви	2 586	13 169	1 269	3 112	1 541	1 759	-827
Податок на прибуток	89	110	135	334	229	236	+147
Чистий прибуток (збиток)	810	-8504	-890	338	1 691	5 426	+4616

*дані сформовані станом на 1 січня звітного року

Джерело: складено автором за даними: [6]

Як бачимо з табл. 3, вітчизняні банки у січні 2019 року за підсумками своєї діяльності отримали чистий прибуток 5426 млн грн., а не збиток, як це було у січні 2015-2016 рр., відповідно – 8504 млн грн. і – 890 млн грн. Зокрема, у порівнянні з січнем 2014 року чистий прибуток збільшився на 4616 млн грн. і складає станом на 1 січня 2019 року – 5426 млн грн.

У структурі доходів за січень 2019 року левову частку займають процентні доходи – 13282 млн грн. (65,8%), а серед витрат – процентні витрати 6255 млн грн. (42,4%). При детальнішому аналізі необхідно зауважити, що протягом 2014-2016 рр. процентні витрати збільшилися на 93%, а у 2017-2019 рр. зменшилися на 1%.

У I півріччі 2019 року чистий прибуток банківського сектору склав 31 млрд грн. [7], що у 3,8 рази більше, у порівнянні за аналогічний період 2017 року. Так, доходи банків зросли на 30% до 141,4 млрд грн, тоді як витрати – на 6% до 104,7 млрд грн. Найбільше банкам дали процентні доходи – 89,7 млрд грн, комісійні доходи – 34,8 млрд грн, результат від переоцінки від угод купівлі-продажу – 10,6 млрд грн.

За I півріччя 2019 року АТ «Райффайзен Банк Аваль» отримав чистий прибуток у сумі 2,383 млрд грн. На 1 липня 2019 року частка NPL в кредитному портфелі банку становила всього 7,94%. АТ «Таскомбанк» отримав прибуток у розмірі 123,276 млн грн., чистий процентний дохід склав 652 млн. грн, а чистий комісійний дохід – 218,38 млн. грн. Також, станом на 1 липня 2019 року, частка NPL активів у кредитному портфелі банку виглядала значно краще, ніж в середньому по банківській системі, і склала 15,51%.

За даними Національного банку України, у I півріччі 2019 року АТ «Глобус Банк» вдалося знизити частку NPL до 9,2%. Чистий прибуток банку за II квартал 2019 року склав 41,919 млн грн., а чистий процентний дохід – 60,598 млн грн.

Необхідно зауважити, що серед українських банків найбільше прибутку за I півріччя 2019 року отримав АТ КБ «Приватбанк» – 18,3 млрд грн. За інформацією Національного банку України, банк сформував 60% прибутку банківського сектору.

На нашу думку, основними проблемами у банківській сфері є:

- наявність великої частки державних банків на банківському ринку – понад 55%;
- зниження міжбанківської конкуренції – вихід з ринку великої кількості банків з національним капіталом у 2014–2015 рр. не пішов на користь створенню конкурентного середовища у банківській сфері;
- проблеми з кредитуванням великого бізнесу через недовіру до вітчизняних банків;
- ріст депозитів населення в банках переважно на поточних рахунках та короткострокових вкладах;
- висока концентрація капіталу у групі найбільших банків;
- зовнішні загрози для банків, наприклад, стабільність податкового, митного, валютного законодавства, проведення економічних реформ, що сприяє підвищенню довіри до банківської системи, готовність здійснювати банківські операції та користуватися банківськими послугами;
- група малих банків знаходиться у зоні ризику через забезпечення виконання нормативів Національного банку України терміном до липня 2020 року щодо збільшення статутного капіталу до 300 млн грн.

Впродовж I півріччя 2019 року [8] обсяг безготівкових розрахунків з використанням платіжних карток зріс на 28% у порівнянні з показником аналогічного періоду минулого року – до 1 667 млрд грн. За інформацією Національного банку України кількість безготівкових операцій становила 1 918,1 млн шт., а їхній обсяг – 823,2 млрд грн. Тобто сьогодні безготівковими є вісім із десяти операцій з платіжними картками.

За результатами дослідження 2019 року [9], Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній з'ясувала, що більшість українських банків співпрацюють з фінтех-компаніями. Серед них – АБ «Укргазбанк», АТ «Райффайзен Банк Аваль», АТ «Альфа-Банк», АТ «Укрсиббанк», АТ «ПУМБ», АТ «ОТП Банк», АТ «Ощадбанк», АТ «Мегабанк». Ці банки мають центри інкубації та акселерації стартапів, які направлені на створення, впровадження інноваційних продуктів і сервісів. На думку учасників опитування, фінтех-компанії в основному будуть провайдерами банківських послуг для користувачів, натомість як різноманітні інфраструктурні проекти банки здійснюватимуть самотужки і розраховуватимуть на власні сили. У майбутньому українські банки планують співпрацювати з фінтех-компаніями, а саме: АТ «Таскомбанк», ПАТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК».

У травні 2019 року з метою стимулювання розвитку Fintech-рішень в Україні Національним банком України було створено Експертну раду з питань комунікацій з інноваційними компаніями. Зокрема, вищезгаданий орган сприятиме виводу на ринок новітніх банківських та фінансових продуктів.

Так, у 2019 році основними сферами співпраці банків та фінтех-компаній будуть платіжні сервіси, системи штучного інтелекту, великі дані, автоматизація бізнес-процесів та кібербезпека.

У вересні 2019 року АТ КБ «Приватбанк» за підтримки міжнародної платіжної системи Visa запровадили технологію біометричної оплати FacePay24 для роздрібних торговельних мереж, завдяки якій покупці можуть оплачувати товари «обличчям». Першими українськими торговельними точками, у яких покупці можуть оплачувати товари «обличчям», стали чотири магазини національної мережі НОР НЕУ у Дніпрі. FacePay24 використовує одну з найбільш провідних у світі систем автоматичного розпізнавання обличчя Amazon Rekognition та дає можливість масштабувати цю послугу майже на будь-яку торгову точку.

Основними проблемами, що стримують прогрес фінансових технологій в Україні є надмірна урегульованість, відсутність потрібної юридичної бази та низька фінансова грамотність населення. Але фінтех-компанії вважають, що консерватизм банків є суттєвим фактором для розвитку ринку.

За прогнозами Національного банку України, у поточному році банківський сектор залишиться прибутковим унаслідок низьких відрахувань до резервів. Як зазначається у Стратегії Національного банку України на 2019 рік [10], основними напрямками для забезпечення стабільної, прозорої та ефективної банківської системи є:

- Перехід до ризик-орієнтованого банківського нагляду:
 - аналіз бізнес-моделей та стратегій банків;
 - щорічне стрес-тестування;
 - посилений контроль операцій банків з пов'язаними особами.
- Гармонізація пруденційних вимог до банків з нормами законодавства Європейського Союзу та рекомендаціями Базельського комітету.
- Удосконалення макропруденційного нагляду.
- Підвищення якості розкриття фінансової та пруденційної звітності.
- Перехід на стандарти FINREP/COREP та єдиний цифровий стандарт звітності.
- Посилення вимог до інформаційної безпеки з метою забезпечити безперервну діяльність банківської системи та захисту від кібератак.

Саме ці напрями будуть визначати розвиток банківської системи на сучасному етапі розвитку.

Висновки з проведеного дослідження. На сьогодні банківська система України є стабільною та прибутковою. Виходячи з вище наведеної інформації, можна зробити висновок, що з метою підвищення ефективності її функціонування необхідно:

- удосконалити організаційну структуру банківської системи;
- підвищувати капіталізацію банківського сектору та конкурентоспроможність вітчизняних банків порівняно з іноземними фінансовими установами;
- розробляти комунікаційні стратегії для впровадження ефективної маркетингової комунікаційної політики банків з його клієнтами;
- забезпечити ефективну законодавчу діяльність для подальшого підвищення стійкості та прибутковості банківської системи;
- проводити заходи для сприяння підвищення довіри населення до банків.

Список літератури.

1. Динаміка кількості діючих структурних підрозділів банків України [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442
2. Звіт про фінансову стабільність (грудень 2018 року) [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=32236491
3. Прибуток банківської системи за 2018 рік сягнув історичного максимуму [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=87627241
4. Огляд банківського сектору (лютий 2019 року) [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=37591358
5. Національний банк залишив без змін критерії розподілу банків на групи на 2019 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/news/all/natsionalniy-bank-zalishiv-bez-zmin-kriteriyi-rozpodilu-bankiv-na-grupi-na-2019-rik>
6. Доходи та витрати банків у 2014-2019 рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593
7. Огляд банківського сектору (серпень 2019 року) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/news/all/oglyad-bankivskogo-sektoru-serpen-2019-roku>
8. Третина безготівкових розрахунків платіжними картками у роз-терміналах відбувається безконтактно [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/news/all/tretina-bezgotivkovih-rozrahunkiv-platijnimi-kartkami-u-pos-terminalah-vidbuvayetsya-bezkontaktno>
9. Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній. Каталог фінтех-компаній України 2019 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://map.fintechua.org/>
10. Нові пріоритети у комунікаціях НБУ: нова стратегія, створення Експертної платформи та розвиток бренду [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=86613611&cat_id=55838

References.

1. National Bank of Ukraine (2019), “Dynamics of the number of operating structural subdivisions of Ukrainian banks”, available at: (Accessed 25 Sept 2019).
2. National Bank of Ukraine (2019), “Financial Stability Report (December 2018)”, available at: (Accessed 25 Sept 2019).
3. National Bank of Ukraine (2019), “The banking system's profit for 2018 reached a historic high”, available at: (Accessed 25 Sept 2019).
4. National Bank of Ukraine (2019), “Banking Sector Review (February 2019)”, available at: (Accessed 25 Sept 2019).

5. National Bank of Ukraine (2019), “The National Bank has left unchanged the criteria for the division of banks into groups for 2019”, available at: (Accessed 25 Sept 2019).
6. National Bank of Ukraine (2019), “Income and expenses of banks in 2014-2019”, available at: (Accessed 25 Sept 2019).
7. National Bank of Ukraine (2019), “Banking Sector Review (August 2019)”, available at: (Accessed 25 Sept 2019).
8. National Bank of Ukraine (2019), “One-third of non-cash payments by payment cards at POS terminals are made without contact”, available at: (Accessed 25 Sept 2019).
9. The Ukrainian Fintech Catalog (2019), available at: <https://map.fintechua.org/> (Accessed 25 Sept 2019).
10. National Bank of Ukraine (2019), “New priorities in NBU communications: new strategy, creation of the Expert platform and brand development”, available at: (Accessed 25 Sept 2019).

Стаття надійшла до редакції 09.10.2019 р.